

Warszawa, 21 sierpnia 2023 r.

BAS-WAP-1852/23

Pani Poseł
Urszula Paślawska
Klub Parlamentarny Koalicja Polska
– PSL, UED, Konserwatyści

Opinia prawna
w sprawie konsekwencji prawnych działania organu osoby prawnej –
Polskiego Związku Łowieckiego w niepełnym składzie

I. Tezy

1. Ani przepisy prawa łowieckiego, ani Statut Polskiego Związku Łowieckiego nie określają skutków prawnych działania przez Naczelną Radę Łowiecką w niepełnym składzie.

2. Zastosowanie przepisów Kodeksu cywilnego do Naczelnej Rady Łowieckiej nie może odbywać się automatycznie, ale zależne jest od przedmiotu konkretnej uchwały, w szczególności czy ma ona charakter cywilno- czy administracyjnoprawny. Statut Polskiego Związku Łowieckiego przyznaje bowiem Naczelnej Radzie Łowieckiej zarówno kompetencje cywilno-, jak i administracyjnoprawne.

3. Wydaje się, że do uchwał Naczelnej Rady Łowieckiej o charakterze cywilnoprawnym zastosowanie znaleźć mogą przepisy Kodeksu cywilnego, w szczególności art. 39 KC.

4. Ze względu na istotne różnice między spółkami handlowymi a Polskim Związkiem Łowieckim stosowanie do organów Związku przepisów i orzecznictwa ukształtowanego w odniesieniu do spółek handlowych budzi wątpliwości. W przypadku stosowania zasad wykształconych w orzecznictwie istotne jest, że zdaniem Sądu

Najwyższego uchybienia formalne dotyczące podejmowania uchwał, które nie miały wpływu na treść podjętej uchwały, nie wpływają na jej ważność.

II. Przedmiot opinii

Przedmiotem opinii są dwa zagadnienia prawne:

- 1) czy w przypadku rezygnacji członka Naczelnej Rady Łowieckiej i braku jego zastępcy, Naczelna Rada Łowiecka może w dalszym ciągu podejmować skutecznie uchwały, jeżeli na danym posiedzeniu jest kworum od pełnej liczby członków Naczelnej Rady Łowieckiej?
- 2) czy rezygnacja członka Naczelnej Rady Łowieckiej oraz jego zastępców z danego okręgu może skutecznie zablokować działania (możliwość podejmowania uchwał) Naczelnej Rady Łowieckiej?

Opinia została przygotowana na zlecenie Pani Poseł Urszuli Paślawskiej, przyjęte przez Biuro Analiz Sejmowych dnia 9 sierpnia 2023 r. i uwzględnienia stan prawny na dzień jej sporządzenia. Opinia nie stanowi oceny konkretnego stanu faktycznego, ale ogólną i abstrakcyjną analizę stanu prawnego w zakresie pytań przedstawionych w zleceniu.

III. Aktualny stan prawny

Zgodnie z dyspozycją art. 32a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie¹ Naczelna Rada Łowiecka jest jednym z organów² Polskiego Związku Łowieckiego. Podstawowym zadaniem Naczelnej Rady Łowieckiej jest nadzór nad działalnością Zarządu Głównego oraz realizacja innych działań przewidzianych Statutem Związku. Ponadto zgodnie z dyspozycją art. 35o ust. 1 ustawy Naczelna Rada Łowiecka wybiera inne organy Związku - powołuje na 5-letnią wspólną kadencję: Główny Sąd Łowiecki – w składzie od 15 do 25 sędziów, w tym prezesa i na jego wniosek od 2 do 6 zastępców prezesa, a także Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego i jego od 2 do 6 zastępców. Naczelna Rada Łowiecka powołuje również na 5-letnią

¹ Tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1082.

² Pozostałymi organami Związku są: Krajowy Zjazd Delegatów Polskiego Związku Łowieckiego, Zarząd Główny, Główny Sąd Łowiecki i okręgowe sądy łowieckie, Główny Rzecznik Dyscyplinarny i okręgowi rzecznicy dyscyplinarni, Kapituła Odznaczeń Łowieckich, okręgowe zjazdy delegatów Polskiego Związku Łowieckiego oraz zarządy okręgowe.

wspólną kadencję: okręgowe sądy łowieckie – w składzie od 6 do 15 sędziów, w tym prezesa i na jego wniosek od 2 do 6 zastępców prezesa, okręgowych rzeczników dyscyplinarnych i ich od 2 do 10 zastępców.

Polski Związek Łowiecki jest osobą prawną (art. 32 ust. 2 prawa łowieckiego). Polski Związek Łowiecki oraz koła łowieckie działają na podstawie ustawy oraz Statutu uchwalonego przez Krajowy Zjazd Delegatów Polskiego Związku Łowieckiego i zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw środowiska (art. 32 ust. 3 prawa łowieckiego). Obecny Statut Związku stanowi załącznik do uchwały XXIV Krajowego Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Łowieckiego z dnia 16 lutego 2019 r.³ Statut zawiera przepisy wyliczające dodatkowe, niewskazane w ustawie, kompetencje Naczelnej Rady Łowieckiej (§ 82 ust. 1-3 Statutu). Sposób procedowania Naczelnej Rady Łowieckiej określa § 84 Statutu, przy czym kompetencja do określania zasad zwoływania, obradowania i podejmowania uchwał Naczelnej Rady Łowieckiej delegowana została w Statucie na samą Radę, która dokonuje tego w regulaminie (§ 84 ust. 6 Statutu). Istotny dla funkcjonowania Rady jest także § 111 ust. 1 Statutu, zgodnie z którym, jeżeli Statut nie stanowi inaczej, organy (w tym Naczelna Rada Łowiecka) podejmują uchwały zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy liczby członków danego organu (kworum). Warto zwrócić uwagę, że Statut Związku nie ma statusu aktu prawnego (nie jest ani aktem prawa powszechnie obowiązującego, ani aktem prawa wewnętrznego).

Według dyspozycji art. 32a ust. 4 prawa łowieckiego w skład Naczelnej Rady Łowieckiej wchodzi członkowie wybrani przez okręgowe zjazdy delegatów – po jednym z każdego okręgu. Obecnie w ramach Związku funkcjonuje 49 okręgów łowieckich.⁴ Liczba okręgów nie została określona w ustawie, wynika ona z Załącznika nr 4 do Statutu Polskiego Związku Łowieckiego.⁵ Ponadto Statut Związku przewiduje, że do kompetencji zjazdów okręgowych należy poza wyborem spośród delegatów na okręgowy zjazd członka Naczelnej Rady Łowieckiej także wybór jego zastępcy.

Prawo łowieckie nie zawiera przepisów dotyczących rezygnacji członków Naczelnej Rady Łowieckiej. Nie powinno jednak budzić wątpliwości, że członkostwo w

³ https://statut-pzl.pl/wp-content/uploads/2019/03/NOWY_STATUT_PZ%C5%81_2019.pdf

⁴ <https://www.pzlow.pl/zarzady-okregowe/>

⁵ § 108 Statutu.

Radzie opiera się na zasadzie dobrowolności, a członkowie uprawnieni są do składania rezygnacji. Potwierdza to brzmienie Statutu, którego § 110 przewiduje, że członek organu przestaje pełnić swą funkcję w przypadku: śmierci, zrzeczenia się pełnienia funkcji, utraty członkostwa w Zrzeszeniu, a w przypadku funkcji pełnionych w organie koła – utraty członkostwa w kole, orzeczenia przez sąd łowiecki kary dyscyplinarnej.

Zaprzestanie pełnienia funkcji, na skutek jej zrzeczenia się, następuje z chwilą zrzeczenia, a fakt ten stwierdza co do zasady organ powołujący na najbliższym posiedzeniu (§ 110 ust. 2 Statutu). Wyjątek od tej zasady dotyczy Naczelnej Rady Łowieckiej: w odniesieniu do członków Naczelnej Rady Łowieckiej wygaśnięcie ich funkcji stwierdza Prezydium Naczelnej Rady Łowieckiej. Ponadto w miejsce członka Naczelnej Rady Łowieckiej, którego mandat wygaś, wstępuje zastępca tego członka, wybrany – jak wskazano wyżej – również przez zjazd okręgowy.

Działalność Naczelnej Rady Łowieckiej podlega kontroli ministra właściwego do spraw środowiska. Zgodnie z dyspozycją art. 35a ust. 9 prawa łowieckiego w razie stwierdzenia, że działalność Krajowego Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Łowieckiego lub Naczelnej Rady Łowieckiej jest niezgodna z przepisami prawa lub postanowieniami statutu Polskiego Związku Łowieckiego, minister, w zależności od rodzaju i stopnia stwierdzonych nieprawidłowości, może, w drodze decyzji administracyjnej:

1) uchylić w całości lub w części uchwałę niezgodną z postanowieniami statutu Polskiego Związku Łowieckiego;

2) stwierdzić nieważność w całości lub w części uchwały niezgodnej z przepisami prawa;

3) udzielić organowi upomnienia i zażądać od niego podjęcia działań mających na celu zapewnienie stanu zgodnego z prawem albo zaprzestania działania niezgodnego z prawem.

Minister może także, na podstawie art. 35a ust. 10 prawa łowieckiego, wstrzymać wykonanie uchwały.

III. Analiza aktualnego stanu prawnego

Jak zwrócono uwagę powyżej, przepisy Statutu Związku przewidują instytucję „zastępcy członka Naczelnej Rady Łowieckiej”, która nie została uregulowana w prawie łowieckim. Zastępca członka Rady zastępuje tego członka i wstępuje w jego miejsce w przypadku jego śmierci lub rezygnacji. Ani ustawa, ani przepisy Statutu nie określają natomiast konsekwencji braku zarówno członka Rady, jak i jego zastępcy. W szczególności, czy w takiej sytuacji Naczelna Rada może skutecznie działać.

Ponieważ, jak zwrócono uwagę wyżej, ustawodawca nadał Polskiemu Związkowi Łowieckiemu status osoby prawnej, zastosowanie znajdują do niego przepisy ogólne dotyczące osób prawnych: art. 33 - 43 Kodeksu cywilnego.⁶ Rozwiązanie wskazanego w pytaniu problemu prawnego w oparciu o te przepisy napotyka jednak na dwa problemy: po pierwsze, przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące osób prawnych mają charakter bardzo fragmentaryczny, po drugie dotyczą one tylko cywilnoprawnej sfery działalności Polskiego Związku Łowieckiego, podczas gdy Związek działa zarówno w sferze prawa prywatnego (cywilnego), jak i w sferze prawa publicznego. Również kompetencje Naczelnej Rady, jako organu Związku, mają charakter mieszany, posiada ona zarówno kompetencje cywilnoprawne, jak i administracyjnoprawne.

Przykładami kompetencji cywilnoprawnych są: ustalanie szczegółowych kryteriów i zasad oceny wniosków kół łowieckich o dzierżawę obwodów łowieckich w postępowaniach o wydzierżawienie obwodów łowieckich, ustalanie wysokości składek członkowskich od osób fizycznych oraz zasad podziału składki pomiędzy Zarząd Główny i zarządy okręgowe, a także ustalanie zasad zbywania nieruchomości oraz wyrażanie zgody na nabywanie i zbywanie nieruchomości Zrzeszenia oraz obciążanie majątku Zrzeszenia powyżej kwoty określonej przez Naczelną Radę Łowiecką. Z kolei kompetencjami administracyjnoprawnymi są np.: przedstawianie ministrowi właściwemu do spraw środowiska kandydatów na łowczego krajowego, przedstawianie ministrowi właściwemu do spraw środowiska na jego wniosek opinii w przedmiocie odwołania łowczego krajowego, składanie wniosków do Zarządu Głównego o odwołanie łowczych okręgowych, opracowywanie stanowiska Naczelnej

⁶ Tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, 2337, 2339, z 2023 r. poz. 326, 1285.

Rady Łowieckiej w sprawach tworzenia lub zmiany przepisów prawnych dotyczących łowiectwa, określanie zasad etyki łowieckiej. Warto także pamiętać, że sama kontrola uchwał Naczelnej Rady Łowieckiej przez ministra ma charakter publicznoprawny i dokonywana jest na podstawie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego (KPA).⁷ Publicznoprawny charakter zadań Związku potwierdził również w wyroku z dnia 6 listopada 2012 r., K 21/11⁸ Trybunał Konstytucyjny.⁹

Warto także odnotować, że w decyzji z dnia 4 maja 2023 r.¹⁰ Minister Klimatu i Środowiska uznał, że: *„Ustawa – Prawo łowieckie, ani Statut PZŁ nie przewidują możliwości działania Naczelnej Rady Łowieckiej w uszczuplonym składzie. Przepisy ustawy wprost wskazują, że każdy z okręgów PZŁ powinien mieć swoją reprezentację w osobie jednego członka w Naczelnej Radzie Łowieckiej. Z kolei Statut PZŁ stanowi jedynie, w przywołanym już § 110 ust. 3, że w takim przypadku w miejsce członka Naczelnej Rady Łowieckiej wchodzi zastępca członka Naczelnej Rady Łowieckiej. Żaden z aktów nie rozstrzyga jednak co następuje w przypadku, gdy brak jest zarówno osób pełniących funkcję członka NRŁ, jak i ich zastępców”*.¹¹ Zdaniem Ministra, PZŁ powinien podjąć działania, których celem powinno być jak najszybsze uzupełnienie składu osobowego Naczelnej Rady Łowieckiej przez zwołanie nadzwyczajnych okręgowych zjazdów delegatów w tych okręgach, które pozbawione są reprezentacji w Naczelnej Radzie Łowieckiej.

Prawo łowieckie nie zawiera odesłania do stosowania Kodeksu cywilnego, podobnego do zawartego w art. 2 KSH, zgodnie z którym w sprawach nieuregulowanych w ustawie do spółek handlowych stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio. Mimo braku takiego

⁷ <https://www.pzlow.pl/wp-content/uploads/2023/05/2023.05.04-Decyzja-I-instancji.pdf>

⁸ Dz.U. z 2012, poz.1281.

⁹ Zdaniem TK: *„ZŁ na podstawie ustawy i w zgodzie z jej postanowieniami wykonuje powierzone mu zadania publiczne, pozostając w tym zakresie pod nadzorem właściwych organów państwa. Nie jest więc utworzoną dobrowolnie samodzielną organizacją, na którą państwo scedowało określone obowiązki. Od chwili gdy na bazie stowarzyszenia „Polski Związek Łowiecki” utworzono ustawą organizację o charakterze korporacyjnym i obarczono ją obowiązkami wykonywania określonych zadań państwa, PZŁ przestał być stowarzyszeniem. (...) Sąd Trybunał stwierdził, że w Związku dominuje aspekt publicznoprawny, a sam Związek wykazuje wiele istotnych cech samorządu, o jakim mowa w art. 17 ust. 2 Konstytucji.”*

¹⁰ <https://www.pzlow.pl/wp-content/uploads/2023/05/2023.05.04-Decyzja-I-instancji.pdf>

¹¹ s. 8, <https://www.pzlow.pl/wp-content/uploads/2023/05/2023.05.04-Decyzja-I-instancji.pdf>

przepisu stosowanie do organów PZŁ przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących osób prawnych nie powinno budzić wątpliwości, ze względu na dokonaną w art. 32 prawa łowieckiego ustawową kwalifikację PZŁ jako osoby prawnej. Zastosowanie przepisów KC dotyczyć może oczywiście tylko cywilnoprawnej sfery aktywności Związku.

Dokonując analizy działań Naczelnej Rady Łowieckiej na gruncie przepisów prawa cywilnego dotyczących osób prawnych, należy zwrócić uwagę, że Kodeks cywilny nie zawiera ogólnych przepisów regulujących skutki braku pełnego obsadzenia organu osoby prawnej. Artykuł 38 KC przewiduje jedynie, że osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na niej statucie, co stanowi wyraz tzw. teorii organów. Konsekwencje przekroczenia przez osoby działające w imieniu osoby prawnej zakresu umocowania lub działania bez umocowania wskazuje natomiast art. 39 KC. Warto przypomnieć, że art. 39 KC nowelizowany został ustawą z dnia 9 listopada 2018 r.¹² W obecnym stanie prawnym, po nowelizacji, zgodnie z dyspozycją art. 39 § 1 KC *„jeżeli zawierający umowę jako organ osoby prawnej nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę prawną, w której imieniu umowa została zawarta”*. Natomiast według art. 39 § 4 KC *„Jednostronna czynność prawna dokonana przez działającego jako organ osoby prawnej bez umocowania albo z przekroczeniem jego zakresu jest nieważna. Jednakże gdy ten, komu zostało złożone oświadczenie woli w imieniu osoby prawnej, zgodził się na działanie bez umocowania, stosuje się odpowiednio przepisy o zawarciu umowy bez umocowania”*. Oznacza to, że w przypadku umów ustawodawca zdecydował się na zastosowanie **sankcji bezskuteczności zawieszanej**, a nie nieważności bezwzględnej. Nowelizacja art. 39 KC stanowi kontynuację linii orzeczniczej Sądu Najwyższego zapoczątkowanej uchwałą z dnia 14 września 2007 r., III GZP 31/07¹³, w której Sąd Najwyższy odstąpił od dotychczasowej wykładni art. 39 KC i dopuścił możliwość potwierdzenia czynności prawnej dokonanej przez organ osoby prawnej z przekroczeniem kompetencji przez zastosowanie w drodze analogii do takiej sytuacji art. 103 § 1 i 2 KC. W uzasadnieniu projektu¹⁴ omawianej nowelizacji KC stwierdzono, że: *„pożądane jest, aby czynności*

¹² Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu wprowadzenia uproszczeń dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym, Dz.U. z 30.11.2018 r., poz. 2244.

¹³ OSNC 2008 nr 2, poz. 14, s. 1.

¹⁴ Sejm VIII kadencji, druk sejmowy nr 2862, <https://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/druk.xsp?nr=2862>.

dotknięte wadą, w postaci działania osób nieumocowanych do ich reprezentowania, mogły być utrzymane w mocy”.

Konieczne jest także odniesienie się do różnicy pomiędzy stanami faktycznymi objętymi hipotezą art. 39 KC (brak umocowania albo przekroczenie jego zakresu) a niepełnym obsadzeniem organu. Jeżeli przyjąć, że organ, który nie jest w pełni obsadzony, nie może skutecznie działać, stan taki objęty będzie hipotezą art. 39 KC, a działanie takie stanowić będzie działanie bez umocowania. Za stosowaniem art. 39 KC do organów, które nie są w pełni obsadzone przemawia także wykładnia funkcjonalna: skoro wolą ustawodawcy jest, aby działanie osoby, która nie jest członkiem organu lub przekracza zakres umocowania związane było co do zasady z sankcją bezskuteczności zawieszanej, tym bardziej z taką sankcją, a nie nieważnością związane powinno być działanie organu wybranego legalnie i zgodnie z procedurami, ale który w wyniku rezygnacji członków nie jest w pełni obsadzony.

Należy także zwrócić uwagę, że art. 39 KC dotyczy umów, a zatem czynności dwustronnych oraz jednostronnych czynności prawnych, podczas gdy główną sferą aktywności Naczelnej Rady jest wydawanie uchwał.

Kwestia braku pełnego obsadzenia organu była także analizowana w orzecznictwie. W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012, III CZP 40/12, skład orzekający stwierdził, że: *„Zarząd kadłubowy osoby prawnej jest zatem jej organem istniejącym. Z punktu widzenia art. 42 § 1 KC istotne jest jednak nie tyle nieistnienie organu, ile niemożność prowadzenia przez osobę prawną swoich spraw "z braku powołanych do tego organów". W tym przepisie brak organu powołanego do prowadzenia spraw osoby prawnej oznacza zatem nie tylko nieistnienie organu, ale również sytuację, gdy organ wprowadzie formalnie istnieje, ale nie może kierować działalnością osoby prawnej lub reprezentować jej na zewnątrz (w wypadku fundacji i spółdzielni) albo prowadzić spraw osoby prawnej lub jej reprezentować (w wypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjnej).”*. Podobnie w wyroku z dnia 5 listopada 2010 r., I CSK 63/10¹⁵, Sąd Najwyższy uznał, że: *„członkowie nienależycie obsadzonego, w stosunku do wymagań statutu, organu osoby prawnej, określanego mianem "kadłubowego", powołanego do jej reprezentacji, mogą reprezentować tę*

¹⁵ Monitor Spółdzielczy z 2010, nr 6, s. 20.

osobę, jeżeli jest możliwe spełnienie obowiązujących w tej osobie reguł jej reprezentacji”, jednak: „Taki zarząd nie może natomiast skutecznie podejmować uchwał, gdyż wbrew art. 208 § 5 KSH niewykonalne jest zawiadomienie wszystkich członków zarządu o jego posiedzeniu. W interesie spółki jest więc - zdaniem Sądu Najwyższego - jak najszybsze uzupełnienie składu zarządu, tak aby był on zgodny z wymaganiami przewidzianymi w umowie spółki”.¹⁶ Z kolei w wyroku z dnia 5 listopada 2010 r., I CSK 63/10¹⁷ Sąd Najwyższy stwierdził, że członkowie nienależycie obsadzonego, w stosunku do wymagań statutu, organu osoby prawnej, określanego mianem „kadłubowego”, powołanego do jej reprezentacji, mogą reprezentować tę osobę, jeżeli jest możliwe spełnienie obowiązujących w tej osobie reguł jej reprezentacji.

Koncepcja, zgodnie z którą organ, który nie jest w pełni obsadzony, nie ma możliwości skutecznego działania nie jest wprost wyrażona w żadnym przepisie prawnym. Rekonstruowana jest ona na podstawie art. 38 KC, zgodnie z którym osoby prawne działają przez swoje organy. Przyjmuje się, że cechą konstytutywną organu osoby prawnej jest jego pełne obsadzenie. Koncepcja ta stosowana jest do organów, które składają się z małej liczby członków (np. zarząd). Najczęściej zagadnienie organu „kadłubowego” analizowane jest w kontekście zarządów spółek, spółdzielni i fundacji.¹⁸ W przypadku organów, które składają się z kilkudziesięciu osób, tak jak Naczelna Rada Łowiecka, stosowanie tej koncepcji mogłoby umożliwić jednemu z okręgowych kół paraliżowanie aktywności całej Rady.

Omawiając kwestię wadliwości uchwał organów kolegialnych spółek handlowych w orzecznictwie warto także zwrócić uwagę, że mimo braku podstawy prawnej, Sąd Najwyższy wykształcił linię orzeczniczą, zgodnie z którą wadliwość podejmowania uchwał przez organ oceniania jest odmiennie w zależności od kryterium wpływu wady na uchwałę. Choć nie wynika to z brzmienia przepisów, w orzecznictwie prezentowany jest pogląd, zgodnie z którym naruszenie przepisów proceduralnych przy podejmowaniu uchwał przez organy spółek może stanowić podstawę do

¹⁶ Uchwała SN z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 40/12, Legalis.

¹⁷ Monitor Spółdzielczy z 2010, nr 6, s. 20.

¹⁸ A. Matsiyenskaya, *Istota organu kadłubowego w spółkach handlowych oraz spółdzielniach*, PPH nr 1 z 2021, s. 40.

stwierdzenia nieważności tych uchwał tylko, gdy uchybienia proceduralne mogły mieć wpływ na treść podjętej uchwały.¹⁹

IV. Wnioski

Przeprowadzona powyżej analiza prowadzi do następujących wniosków. Jeżeli kolegiálny organ osoby prawnej powołany został zgodnie z obowiązującymi w chwili jego wyboru przepisami prawa, ewentualna rezygnacja członka tego organu, nie prowadzi do sytuacji „nieistnienia” organu, jeśli w składzie tego organu pozostają jeszcze inni członkowie. Rezygnacja członka organu jest uprawnieniem tej osoby, a takie zdarzenie prawne nie ma charakteru nadzwyczajnego. Obowiązujące przepisy prawa nie rozstrzygają, czy pełne obsadzenie organu jest warunkiem możliwości realizowania przez ten organ swoich kompetencji uchwałodawczych. Pewną wskazówkę w tym zakresie może stanowić artykuł 39 KC, literalnie znajduje on jednak zastosowanie do oceny dwóch rodzajów czynności cywilnoprawnych: umów i jednostronnych czynności prawnych.

Zastosowanie przepisów Kodeksu cywilnego do Naczelnej Rady Łowieckiej nie może odbywać się automatycznie, ale zależne jest od przedmiotu konkretnej uchwały, w szczególności czy ma ona charakter cywilno- czy administracyjnoprawny. Kodeks cywilny reguluje bowiem jedynie stosunki między autonomicznymi i równorzędnymi podmiotami, a nie stosunki prawne, w których jednemu z podmiotów przysługują kompetencje władcze. Kodeks cywilny nie zawiera przepisów dotyczących skutków wadliwości podejmowania uchwał przez organy osób prawnych (przepisy takie zawarte zostały w Kodeksie spółek handlowych: art. 249, art. 252, art. 422 i art. 425 KSH). Na marginesie warto zwrócić uwagę, że przygotowany przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego projekt księgi pierwszej²⁰ nowego Kodeksu cywilnego zawierał ogólne przepisy dotyczące podejmowania uchwał.²¹ Podjęcie uchwały przez

¹⁹ Wyroki SN: z 6.8.1990 r., IV CR 160/90, Legalis, z 8.12.1998 r., I CKN 243/98, Legalis, z 16.2.2005 r., III CK 296/04, OSNC 2006, Nr 2, poz. 31, z 19.9.2007 r., II CSK 165/07, Legalis, z 5.7.2007 r., II CSK 163/07, OSNC 2008, Nr 9, poz. 104.

²⁰ <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/komisja-kodyfikacyjna-prawa-cywilnego>

²¹ Zgodnie z dyspozycją art. 81 projektu „Uchwała wywołuje skutki prawne, jeżeli do jej podjęcia upoważnia ustawa, umowa lub statut”, natomiast według art. 83 § 1 „Jeżeli uchybienia przy podejmowaniu uchwały nie miały wpływu na jej podjęcie, uchwała jest ważna”.

organ w składzie innym, niż przewidziany w ustawie lub statucie można uznać jako działanie sprzeczne z art. 38 KC.

Konieczne jest także odnotowanie, że liczebność Naczelnej Rady Łowieckiej nie została określona w ustawie, ale zależy od Statutu Związku. Oznacza to, że liczebność tego organu może być zmniejszona przez zmianę statutu, który nie jest aktem prawa – ani powszechnie, ani wewnątrznie obowiązującego.

Analogia pomiędzy organami Polskiego Związku Łowieckiego, a organami spółek kapitałowych wydaje się zbyt daleko idąca co najmniej z czterech powodów. Po pierwsze, zasadniczo odmienne są cele działania tych podmiotów: spółki są co do zasady przedsiębiorcami, natomiast PZŁ jest zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych, które prowadzą gospodarkę łowiecką poprzez hodowlę i pozyskiwanie zwierzyny oraz działają na rzecz jej ochrony poprzez regulację liczebności populacji zwierząt łownych (art. 32 ust. 1 prawa łowieckiego). Po drugie, w Kodeksie spółek handlowych zawarte zostały przepisy dotyczące różnych postaci wadliwości uchwał organów spółek, przepisy prawa łowieckiego nie zawierają takich przepisów. Po trzecie, żaden z przepisów prawa łowieckiego nie zawiera odesłania nakazującego odpowiednie stosowanie KSH (podobnego do odesłania do Kodeksu cywilnego zawartego w art. 2 KSH). Po czwarte, kompetencje i charakter prawny naczelnej rady łowieckiej jest odmienny od kompetencji charakteru prawnego zarządów i rad nadzorczych spółek kapitałowych. Zarządy i rady nadzorcze są organami mniej licznymi, niż licząca 49 członków Naczelna Rada Łowiecka. Ponadto Naczelna Rada Łowiecka łączy kompetencje cywilnoprawne i administracyjnoprawne.

Istotna jest także zasygnalizowana powyżej linia orzecznicza SN, zgodnie z którą uchybienia formalne dotyczące podejmowania uchwał, które nie miały wpływu na treść podjętej uchwały, nie wpływają na jej ważność. Zastosowanie powyższej zasady nie opiera się na analogii do KSH, ponieważ zasada ta nie została wyrażona w żadnym przepisie tego kodeksu. Stosowanie tej reguły przez SN do uchwał organów spółek handlowych wydaje się wynikać z ogólnego założenia, zgodnie z którym normy proceduralne mają na celu zapewnienie właściwego przebiegu posiedzenia organu, a naruszenia, które nie wpływają na treść uchwał nie powinny być podstawą ich unieważniania.

Autor:

dr Przemysław Sobolewski

dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Adam Dudzic

Deskrytory bazy REX: Prawo łowieckie, Kodeks cywilny, Kodeks spółek handlowych.

Weryfikacja: